

ВІСНИК ЦЕНТРУ®

Природоохоронна політика ЄС: пошук можливостей для співробітництва

Наскільки серйозні масштаби забруднення морських басейнів у Європі? Чи адекватними є запроваджені заходи політики і чи можна їх зробити ефективнішими завдяки субрегіональному співробітництву? Ці та інші питання обговорювалися на конференції “Проблеми охорони довкілля в басейнах чотирьох європейських морів”, що відбулася 27–28 травня в Рейк’явіку (Ісландія)

Природоохоронні проблеми в усіх морях мають схожий характер

На конференції дослідники прибережних держав Середземного, Балтійського, Чорного та Каспійського морів і представники міжнародних організацій обговорили ситуацію щодо стану співробітництва в регіоні, безпеки морських просторів, джерел забруднення та проблеми збереження біорозмаїття в морях.

Більшість учасників заходу вважають, що чимало екологічних проблем у басейнах чотирьох морів дуже схожі, як-от забруднення вод нафтою чи проникнення чужорідних видів. Так, в останні 40 років Чорне море потерпає від втрати біорізноманітності, що є наслідком забруднення середовища проживання живих ресурсів та їхньої надмірної експлуатації. Головні джерела забруднення Чорного моря:

- наземні джерела (промислові об’єкти);
- біогенні речовини (мінеральні добрива, що надходять через Дунай);
- морське сміття;
- забруднення нафтою (внаслідок збільшення обсягів транспортування нафти та інших товарів через Чорне море та турецькі протоки);
- інвазивні чужорідні види, які переносять судна з інших регіонів.

На думку заступника керівника служби Віце-прем’єр міністра України Ірини Макаренко, новими загрозами для довкілля та безпеки Чорного моря є енергетичні проекти, зокрема будівництво нафтогону Бургас – Александрополіс, газогону Південний

потік та атомних станцій в Болгарії та в Туреччині.

І хоча розвиток господарської діяльності дедалі негативніше впливає на стан морів, країни і субрегіональні організації стикаються з багатьма перешкодами, впроваджуючи ефективні природоохоронні стратегії для запобігання забрудненню навколишнього середовища чи пом’якшення його наслідків.

Субрегіональне співробітництво в природоохоронних питаннях видається непростим, проте можливим

Міжнародні конвенції та регіональна політика. Координування природоохоронної політики – виклик для кожної з країн. Субрегіональні домовленості досить часто не передбачають деталей, що стосуються узбереж, до яких входять і суша, і море. Це, своєю чергою, сповільнює їхнє дотримання, зокрема, в басейні Середземного моря, де розташовані 22 держави. Цілі загальнонаціонального рівня також іноді дуже непросто внести до робочих програм владних органів на місцях. З іншого боку, проблема, яка обмежує координування політики й об’єднання зусиль у басейні Каспійського моря, полягає в тому, що тут дотепер не встановлено правового статусу моря і не делімітовано кордони.

Співпраця науковців і політиків.

Часто дослідники і політики по-різному оцінюють проблеми забруднення довкілля. Практикам варто знайти кращі способи співпраці з дослідниками і впровадити в життя принципи функціонування екосистеми.

Передплата на “Економічний прогноз”

Триває передплата на новий продукт МЦПД “Економічний прогноз”. Публікація включатиме макроекономічний прогноз на три роки, базу статистичних даних та аналіз чинників і ризиків прогнозу.

З питань передплати звертайтеся, будь ласка, до Анни Карнаух за телефоном (044) 484-4410 чи електронною поштою anna.karnaukh@icps.kiev.ua чи.

Вдалим прикладом такої співпраці у Балтійському морі є організація HELCOM (Baltic Marine Environment Protection Commission).

Економіка та довкілля. Чимало прибережних країн не втілюють на практиці принципи сталого розвитку. Незважаючи на стрімке економічне зростання, зокрема, нафтодобувних країн Каспійського регіону, ВВП на особу залишається низьким. Тобто економічний розвиток досить часто стає більшим пріоритетом порівняно з охороною довкілля в багатьох країнах регіону, що розвивається. І тільки прибережні держави – члени ЄС регулярно застосовують підхід Стратегічної екологічної оцінки*, що дає змогу інтегрувати природоохоронні заходи у процес вироблення політики.

Зовнішні гравці. Росія – важливий гравець у всіх морях, адже вона є прибережною країною у трьох досліджуваних і зберігає політичну присутність у всіх чотирьох морях. Балтійське море – вдалий приклад співпраці Росії та інших країн регіону у виробленні політики щодо збереження довкілля. Проте в решті морів Росія займає менш активну позицію в налагодженні діалогу з природоохоронної тематики. Як велика нафтодобувна країна і транспортер

* Стратегічна екологічна оцінка – це систематичний і всесторонній процес оцінки впливу діяльності людини на довкілля.

нафтопродуктів Росія могла б спільно з іншими нафтодобувними країнами регіону ініціювати програми, націлені на запобігання розливанню нафти в моря.

Європейський Союз – найактивніший гравець у сфері довкілля у басейнах Середземного, Чорного та Балтійського морів. ЄС може стати об'єднаною силою в питаннях екологічної політики в усіх чотирьох морях. Темпи узгодження й координації політик можна було б пришвидшити через наполегливіше застосування підходу обумовленості

(conditionality based approach) в рамках Європейської політики сусідства та субрегіональних ініціатив. Щоб подолати бар'єри, які виникають у процесі ефективної реалізації політики, ЄС та окремі країни також повинні будуть передбачити способи активнішого залучення зацікавлених сторін із приватного сектору. ■

Робочі документи з конференції можна буде пізніше знайти на веб-сайті проекту <http://www.eu4seas.eu/>.

Конференцію організовано в рамках проекту “Чотири моря” (EU4Seas),

що має на меті долучитися до аналізу субрегіонального співробітництва в басейнах чотирьох морів: Середземного, Балтійського, Чорного і Каспійського. Проект виконує МЦПД разом у консорціумі з європейськими науково-дослідницькими центрами на кошти, виділені Європейським Союзом для реалізації Сьомої рамкової програми.

За додатковою інформацією звертайтеся, будь ласка, до координатора проекту Дани Дєпо за телефоном (044) 484-4400 чи електронною поштою dana.depo@icps.kiev.ua.

Норвезько-український дослідницький проект у сфері якості публічних послуг на муніципальному рівні в Україні

Міжнародний центр перспективних досліджень разом з Норвезьким інститутом міських і регіональних досліджень (NIBR) розпочав реалізацію спільного дослідницького проекту у сфері якості публічних послуг на муніципальному рівні в Україні. Мета проекту – здійснення серії прикладних досліджень щодо різних аспектів публічних послуг, які надаються державним сектором в українських містах

10–13 червня МЦПД і NIBR провели в Одесі спільний навчальний семінар для українських дослідників на тему “Прикладні дослідження щодо надання послуг у містах”. У ньому взяли участь 13 дослідників, відібраних за результатами попереднього проведеного конкурсу. Дослідники представляють регіональні інститути Національної академії державного управління при Президенті України, Чорноморський державний університет ім. Петра Могили, інші вищі навчальні заходи та дослідницькі інституції з Дніпропетровська, Києва, Львова, Миколаєва та Одеси.

Теоретичні та практичні заняття в рамках семінару проводили представники організацій-партнерів у проекті, а саме МЦПД і NIBR, а також запрошені фахівці з Державної статистичної установи Норвегії, Асоціації польських міст та Асоціації міст і регіонів Норвегії.

Під час теоретичних занять представлено та обговорено такі теми:

- зміст та особливості прикладних досліджень щодо надання публічних послуг – досвід Норвегії та Польщі;
- норвезький і польський досвід створення “мереж ефективності” – неформальних об'єднань міст як інструменту аналізу продуктивності

та доступності тієї чи іншої послуги задля поліпшення надання послуги в кожному окремому місті;

- організація, регулювання та фінансування надання публічних послуг на місцевому рівні в Україні;
- визначення та використання показників для вимірювання характеристик послуг, визначення джерел даних і процедур збирання – досвід Норвегії та Польщі, ситуація в Україні;
- організація та проведення опитувань отримувачів і надавачів послуг – досвід Норвегії, Польщі, України;
- аналіз та обробка зібраних даних за допомогою програмного продукту SPSS.

Навчальний семінар включав також індивідуальні та групові практичні заняття, під час яких дослідники визначали показники для вимірювання характеристик різних видів публічних послуг, складали запитальники та програми соціологічних досліджень, проводили міні-дослідження, аналізували зібрані дані за допомогою SPSS, представляли та обговорювали отримані результати.

Усі дослідники – учасники семінару показали гарні результати, що отримали високу оцінку організаторів. Їхня активна та змістовна участь дає

підстави говорити про те, що більшість з них готова виконувати практичні дослідницькі завдання у перебігу подальшої реалізації проекту. ■

Більше інформації про проект можна знайти на сайті <http://www.icps.kiev.ua/project.html?pid=152>.

МЦПД – партнер *Europe's World!*

Минулого місяця МЦПД став партнером *Europe's World*, успішного журналу, що висвітлює політику європейських країн з 2005 року та має читачку аудиторію більш як 100 тисяч осіб. *Europe's World* дає змогу експертам провідних аналітичних центрів Європи висловлювати свої думки та дописувати аналітичні статті. *Europe's World* створено для об'єднання дискусій щодо політики та законодавства європейських країн на одному незалежному форумі, який не мав би ні політичної, ні національної підтримки.

МВФ використовує “Споживчі настрої”

Публікації Міжнародного центру перспективних досліджень користуються авторитетом серед міжнародних інституцій. Міжнародний валютний фонд використовує у своїх звітах щодо України показник інфляційних очікувань, який експерти Центру розраховують у рамках регулярного дослідження споживчих настроїв в Україні – спільного проекту МЦПД і компанії GfK Ukraine.

вісник центру є щотижневою публікацією Міжнародного центру перспективних досліджень, що розповсюджується електронною поштою. Якщо ви хочете бути внесеним до списку розсилання бюлетеня, надішліть інформацію про себе на адресу marketing@icps.kiev.ua, тел. (044) 484-4410, факс (044) 484-4402. Архів **вісника центру** зберігається за адресою <http://icps.com.ua/publications/nl.html>. Редактор **вісника центру** Ольга Львова (olvova@icps.kiev.ua), тел. (044) 484-4400. Передрук матеріалів дозволено з відома Центру.